

АНЕСТЕЗІОЛОГІЯ ТА ІНТЕНСИВНА ТЕРАПІЯ

ЧЕТВЕРТЕ ВИДАННЯ

**ЗА РЕДАКЦІЄЮ
ПРОФЕСОРА
Ф.С. ГЛУМЧЕРА**

МЕДИЦИНА
WWW.MEDPUBLISH.COM.UA

АНЕСТЕЗІОЛОГІЯ ТА ІНТЕНСИВНА ТЕРАПІЯ

ПІДРУЧНИК

**ЗА РЕДАКЦІЄЮ
ПРОФЕСОРА
Ф.С. ГЛУМЧЕРА**

Четверте видання

РЕКОМЕНДОВАНО
Міністерством охорони здоров'я
України як підручник для
студентів медичних закладів
вищої освіти

РЕКОМЕНДОВАНО
вченою радою Національного
медичного університету імені
О.О. Богомольця як підручник
для студентів і лікарів-інтернів
медичних закладів вищої освіти

**Київ
ВСВ "Медицина"
2021**

УДК 616.31
ББК 56.6я73
А64

*Рекомендовано Міністерством охорони здоров'я України
як підручник для студентів медичних закладів вищої освіти*

*Рекомендовано вченою радою Національного медичного університету
імені О.О. Богомольця як підручник для студентів, лікарів-інтернів
медичних закладів вищої освіти
(протокол № 5 від 28.03.2019)*

Автори:

Ф.С. Глумчер, Л.П. Чепкий, Л.В. Новицька-Усенко, Ю.Ю. Кобеляцький,
С.О. Дубров, Ю.Ю. Веневцева-Моринець, Н.О. Волошина, О.В. Царьов, В.В. Каг-
ліченко, С.М. Ярославська, К.Ю. Белка, О.В. Стрепетова, Є.Ю. Дьомін

Рецензенти:

В.І. Черній — чл.-кор. НАМН України, д-р мед. наук, професор;
Я.М. Підгірний — зав. кафедри анестезіології та інтенсивної терапії ФПДО Львів-
ського національного медичного університету імені Данила Галицького, д-р мед.
наук, професор

**Анестезіологія та інтенсивна терапія : підручник / Ф.С. Глумчер, Л.П. Чеп-
кий, Л.В. Новицька-Усенко та ін. ; за ред. Ф.С. Глумчера. — 4-е вид. —
А64 К. : ВСВ “Медицина”, 2021. — 360 с.
ISBN 978-617-505-885-5**

Підручник розроблено відповідно до нової навчальної програми. Курс анестезіології та інтенсивної терапії закладає основи вивчення студентами невідкладних станів, при яких застосовують методи знеболювання й інтенсивної терапії. Опанування цих дисциплін інтегрується з вивченням внутрішньої медицини, педіатрії, фармакології, оскільки ґрунтується на набутті знань з клінічної фізіології дихальної, серцево-судинної систем, печінки, нирок тощо. У останніх нових виданнях автори осучаснили деякі розділи підручника з урахуванням суттєвих змін, що відбулися за останні роки в медичній галузі. Згідно з новою програмою, у підручник уведено розділ “Сепсис, раціональна антибіотикотерапія”.

Для студентів медичних закладів вищої освіти.

**УДК 616.31
ББК 56.6я73**

© Ф.С. Глумчер, Л.П. Чепкий, Л.В. Новицька-Усенко, Ю.Ю. Кобеляцький, С.О. Дубров, Ю.Ю. Веневцева-Моринець, Н.О. Волошина, О.В. Царьов, В.В. Кагліченко, С.М. Ярославська, К.Ю. Белка, О.В. Стрепетова, Є.Ю. Дьомін, 2010, 2021

© ВСВ “Медицина”, оформлення, 2021

ISBN 978-617-505-885-5

ЗМІСТ

Список скорочень	5
Вступ	6
Історія розвитку анестезіології, реаніматології та інтенсивної терапії	7
Реаніматологія	13
Вступні відомості	13
Основні поняття і визначення	14
Основні етапи згасання життєвих функцій організму	15
Стадії серцево-легеневої і церебральної реанімації	18
Комплекси заходів із серцево-легеневої і церебральної реанімації	19
Анестезіологія	38
Загальні відомості	38
Організація анестезіологічної служби в Україні	39
Класифікація методів знеболювання	42
Теорії наркозу	44
Характеристика стадій та рівнів наркозу	45
Основні етапи анестезіологічного забезпечення оперативних втручань	46
Передопераційний огляд і підготовка хворого до операції та анестезії	47
Методика проведення анестезії	60
Клініко-фармакологічна характеристика міорелаксантів	63
Методика декураризації	67
Наркозно-дихальна апаратура та анестезіологічний інструментарій	67
Будова наркозно-дихального апарата	67
Анестезіологічний інструментарій та пристосування	69
Перевірка апаратури перед наркозом	72
Інгаляційний наркоз	73
Характеристика деяких інгаляційних анестетиків	75
Методи інгаляційного наркозу	81
Неінгаляційний наркоз	93
Характеристика деяких неінгаляційних анестетиків	95
Комбінована загальна анестезія	105
Регіонарна анестезія	105
Післяопераційне пробудження (Postoperative Recovery)	112
Післяопераційне знеболювання	120
Анестезіологічне забезпечення при захворюваннях серцево-судинної системи	128
Анестезіологічне забезпечення при шоку	130
Анестезія при операціях на органах грудної клітки	130
Анестезіологічне забезпечення в нейрохірургії	132
Анестезіологічне забезпечення та інтенсивна терапія при операціях на органах черевної порожнини	137
Анестезіологічне забезпечення та інтенсивна терапія при перитоніті	139
Анестезіологічне забезпечення та інтенсивна терапія при гострому панкреатиті	140
Особливості анестезіологічного забезпечення оперативних втручань у дітей	142
Основні принципи проведення анестезії у хворих похилого і старечого віку	152
Особливості анестезіологічного забезпечення в акушерстві	154
Знеболювання пологів	155
Анестезіологічне забезпечення операції кесаревого розтину	156
Інтенсивна терапія	163
Водно-електролітний баланс та його порушення	163
Особливості водно-електролітного балансу організму людини	163
Порушення електролітного обміну і його корекція	169

Кисотно-основний стан та його порушення	175
Визначення кислот і основ	176
Буферні системи організму	176
Основні показники кислотно-основного стану	179
Клінічні стани, що супроводжуються розладами кислотно-основного стану	180
Клінічна фізіологія дихальної системи та інтенсивна терапія при її патології	187
Процес зовнішнього дихання	187
Для чого потрібен кисень організму людини?	188
Клінічна анатомія системи зовнішнього дихання	188
Функції дихальних шляхів	190
Легеневий кровообіг	192
Вентиляція легенів	192
Гіпоксія та її види	205
Гостра недостатність зовнішнього дихання	206
Бронхіальна астма	212
Пневмонія	215
Гострий респіраторний дистрес-синдром/синдром гострого ушкодження легенів ..	220
Оксигенотерапія	222
Штучна вентиляція легенів	224
Утоплення	228
Тромбоемболія легеневої артерії	229
Клінічна фізіологія серцево-судинної системи та інтенсивна терапія при її патології ...	234
Фізіологія серцево-судинної системи	234
Контроль артеріального тиску	237
Інструментальні методи дослідження гемодинаміки у клініці інтенсивної терапії ..	238
Шок	240
Синдром тривалого здавлювання, рабдоміоліз	254
Сепсис та раціональна антибіотикотерапія	258
Загальні принципи раціональної антибіотикотерапії пацієнтів у критичному	
стані, пацієнтів із сепсисом та септичним шоком	263
Клінічна фізіологія печінки та інтенсивна терапія при її патології	270
Анатомо-фізіологічні особливості печінки	270
Гостра печінкова недостатність	273
Клінічна фізіологія нирок та інтенсивна терапія при їх патології	289
Фізіологія нирок	289
Гостра ниркова недостатність та етіопатогенетичні механізми її формування	297
Клінічна фізіологія головного мозку та інтенсивна терапія при його патології	310
Церебральний кровотік	310
Внутрішньочерепний тиск	313
Гематоенцефалічний бар'єр	313
Спинномозкова рідина	314
Моніторинг церебральної перфузії	314
Коми	315
Набряк мозку	318
Гострі порушення мозкового кровообігу	321
Інтенсивна терапія при гострих отруєннях	326
Гострі отруєння барбітуратами	335
Отруєння транквілізаторами (похідними бензодіазепіну)	337
Отруєння кокаїном	337
Алкогольні отруєння (етанолом)	338
Отруєння речовинами припікальної дії	340
Отруєння чадним газом	344
Отруєння фосфорорганічними сполуками	345
Отруєння токсинами природного походження	347
Додаток	355
Література	358

АНЕСТЕЗІОЛОГІЯ ТА ІНТЕНСИВНА ТЕРАПІЯ

ЗА РЕДАКЦІЮ
ПРОФЕСОРА
Ф.С. ГЛУМЧЕРА

ЧЕТВЕРТЕ ВИДАННЯ

Підручник розроблено відповідно до нової навчальної програми. Курс анестезіології та інтенсивної терапії закладає основи вивчення студентами невідкладних станів, при яких застосовують методи знеболювання й інтенсивної терапії. Опанування цих дисциплін інтегрується з вивченням внутрішньої медицини, педіатрії, фармакології, оскільки ґрунтується на набутті знань з клінічної фізіології дихальної, серцево судинної систем, печінки, нирок тощо. У останніх виданнях автори осучаснили деякі розділи підручника з урахуванням суттєвих змін, що відбулися за останні роки в медичній галузі. Згідно з новою програмою, у підручник уведено розділ "Сепсис, раціональна антибіотикотерапія".

Для студентів медичних закладів вищої освіти.

ISBN 978-617-505-885-5

9 786175 058855

МЕДИЦИНА

WWW.MEDPUBLISH.COM.UA